

HEMBYGGEN

organ för
Svenska Ungdomsringen för Bygdekultur

Årg. 4

N:r 3

1924

M Ä L L P A - G I L L E

"Ännu stå vi blott i början av vår strävan", yttrade en av Gillets kvinnliga medlemmar, då vi talade om framtida perspektiv. Men kan allt det förverkligas, som dessa unga människor satt sig före, då har Medelpad fått en hembygdsförening, ej blott på papperet, utan i verkligheten, där *alla* "mällpaddingar" kunna vara med, unga och gamla, stora och små i dubbel mening.

Vad som i första rummet är nödvändigt för en bygdeförenings bestånd är givetvis att den får en hemvist, ett hem, som blir den bindande härden, där håg och kärlek till hem och bygd skall stärkas, rotfästas och uppammas. Därifrån skall utsädet gå till förberedd träda och där skall skördars glädje firas på ärligt och hederligt svenskmannavis.

Det värde, nationellt och kulturellt, som ligger i en sådan förening och dess strävan är av långt större betydelse för våra bygder och dess folk än man till en början kan tänka sig. Den rena opolitiska, nationella hembygds känslan, den naturliga känslan för hemmet, landet, språket, och alla de tusende kära saker, som

dessa tre föra och bära i skötet, det är vad som giver livet värde, must och frisk levnadsglädje!

Förstår du detta du som nu läser dessa rader? Förstår du att det är din oomtvistliga plikt och skyldighet att på något sätt hjälpa och stödja dessa, som nu lagt grunden och de första syllarna till ett Mällpa-Gille!

Mällpa-Gille kan nu räkna första årsdagen av sitt bildande, och det må sägas, att under det gångna arbetsåret har medhunnits vad andra föreningar ibland behöver flera år till. Och kommer utvecklingen att gå så raskt i fortsättningen, då dröjer det inte länge förrän gillestugan även är under tak.

Det vore på sin plats att i detta sammanhang nämna ett par personer, som såväl offentligt som i tysthet hjälpt och stött det hela, som med förståelse för bygdeförenings betydelse i alla avseenden underlättat mångt och mycket. Gillets energiska ledare, hemmansägare E. Pålsson, är ju den som tillkommer hedern av allt det synliga resultatet, men vi få ej glömma arrendator C. Johansson i Fränsta, som mer än veterligt hjälpt och

Ett danslag ur Mällpa-Gille framför Brodsjöstugan å fornhemmet i Sundsvall. Längst till höger lagets och gilletts energiske ledare hr E. Pålsson. I mitten t. v. den kände medelpadsspelmannen Gullik Falk (Spelgullik) och t. h. den mindre kände, men dock mycket framstående spelmannen Högerberg från Viken i Torp sn.

gjort det omöjliga möjligt. Vi få ej heller glömma den, som med rastlös iver, parad med stor duglighet, lärde det nya danslaget alla de vackra folkdanserna.

Många äro minnena från utfärder och resor som Gillet företagit sig under det gångna året. Här är dock icke platsen för en årsberättelse, utan här skall vi bara se framåt på förhoppningarna, planerna och det kommande arbetet.

Vad som först och främst behöves för att sedan kunna arbeta enligt en föreslagen plan är ett s. k. bygdehem och här torde det vara lämpligt att redogöra för dessa bygdehems uppgift i allmänhet, ej blott här i Torp socken. Vi citera här vad Sv. Ungdomsringens utmärkta arkitekt Einar L:son Rudskog skrivit om dessa bygdegårdar.

"Nöjesbehovet gör sig gällande för alla människor och inte minst för landsbygdens ungdomar, som ej ha stadsungdomarnas möjligheter till förströelse. Då blir frågan den, hur man bäst skulle kunna skapa den nödvändiga trevnaden för lantungdomarna inom den gamla förnämliga kulturramen. Det finns naturligtvis flera vägar att gå, men vi skola här blott nämna en, som har åtskilliga möjligheter för sig att leda i rätt riktning. Ett gott förslag vore nog då, om man i varje församling i vårt vackra land kunde lyckas väcka intresset för byggandet av gillestugor eller bygdehem. Namnet kan ju göra det samma. Ett dylikt förslag torde kunna realiseras antingen genom bidrag från församlingen, vidare med hjälp av statsbidrag eller också genom på frivillighetens väg insamlade medel. Dylika bygdehem skulle otvivelaktigt komma att bli av stor betydelse. De skulle huvudsakligen vara en samlingsplats, en brännpunkt för ungdomen, där den under gammaldags former kunde komma samman och förströ sig, men den rent praktiska synpunkten behövd där för ej förbises. Lokalen skulle naturligtvis även kunna tagas i anspråk för många andra ändamål. Nu har man i allmänhet blott de tröstlösa godtemplarlokaler eller de ofta lika tröstlösa skollokaler att tillgå,

i vilka sannerligen föga trevnad finnes och vilka ge ett uttryck av kyla och vantrevnad. De tilltänkta gillestugorna skulle givetvis byggas så, att de voro utmärkande för traktens gamla byggnadskultur, d. v. s. ha över sig en prägel av det för trakten och folklynet karakteristiska, eller med andra ord så, att stugorna i motsats till godtemplarlokaler genom ett i miljön passande byggnadssätt och en tilltalande inredning bleve en eftersökt tillflyktsort för ungdomen efter dagens id.

I dessa stugor skulle ungdomens nöjesliv koncentreras, här skulle återigen gamla goda sedvänjor upplivas och allt av värde från gamla tiders nöjesliv tillvaratagas. Där skulle sportlivet ha sitt centrum, och där kanske man åter finge se ungdomen i de gamla vackra allmogedrakterna, något som sannerligen ej bör underskattas i en tid, då allt ter sig så grått i grått som nu. Litet färgglädje spelar ingen liten roll. Där skulle spelmannen draga sina låtar på violinen och ungdomen få svänga om efter kända gamla toner. I gillestugan vore det även lämpligt att låta den gamla vävnadskonsten och hemslöjden återupplevas under god ledning. Exempelvis kunde kurser anordnas genom ambulering lärare eller lärarinnor."

Här skulle sångföreningen (bygdekören) öva och här skulle läggas upp ett album för släktforskning. Varje medlem i Gillet skulle skriva sin släkthistoria, vilket vore ett stort steg för folkminnesforskningen. Man kunde genom gamla kyrkböcker leta sig till varifrån man härstammade; om man var av ren svensk ras, vallon eller finnblandning. Om man var ättling av gammal mällpasläkt eller inflyttad o. s. v., o. s. v.

När nu denna fest den 25 mars 1924 är avsedd att såväl ekonomiskt som ideellt lägga grunden till ett dylikt bygdehem, är det med förtröstan och hopp om förståelse och hjälp vi vädja till alla och envar, att efter råd och lägenhet bistå Gillet i strävan att förverkliga drömmen om ett bygdens hem, ett kulturcentrum för bygdens folk.

E. G—r.

NÅGOT LITET OM HEMSLÖJDEN I MEDELPAD

FÖR »HEMBYGDEN» AV EBBA REHNSTRÖM

Hemslöjden i Medelpad har gamla anor. Där om vittnar förvisso alla de gamla vackra föremål av allehanda slag som finnas bevarade i Medelpads Fornhems ägo — såväl som ute i de många små hemmen runt om i Medelpads socknar!

Det folk, som byggde och bodde mellan älvarna i Medelpad under 16—1700-talet, hade en högt uppdriven handaskicklighet — därom talar tydligt alla de många föremål som tillverkades för hemmens egna behov.

Särskilt på det textila området så finnes från dessa århundraden en hel del mycket intressanta vävnader, bl. a. ett flertal "ryor" från Selånger, Tuna och Attmar.

Den intressantaste av dessa är "ryan" från Tuna — som mot en vacker, brun stenmossefärgad yllebotten bär

ett rikt ornerat bärdmönster och som mittenparti en stor fågel i diskreta färger. Ryavävnaden från Attmar är i form av en åkdyna och vävd i geometriska mönster i glada färger — något påminnande om de soliga färgerna i "regnbågatygget" till Medelpadsdräktens kjortel. — Så finnes även i de flesta socknar i Medelpad en rätt så riklig förekomst av de gamla "opphämtatäckena", s. k. "husförhørsdukar" — därför att dessa vid högtidliga tillfällen, husförhör o. dyl., användes som borddukar. Av särskilt förnämlig karaktär är den s. k. "prästrutan", som fått sitt namn därutav att den skulle ligga på det bord, vid vilket prästen satt. Denna särskilda duk, i vilkens mitt var invävd oftast en svart ruta, hade här mönstergarnet i färger, natursvart, krapprott och gult samt

Äkta bygdefolk i äkta Medelpadska sockendräkter.

grönt. Dessa färger mot en blekt handspunnen linnebotten äro av en mycket god verkan, men så har också denna opphämstavävnad livligt kommit till heders igen och väves nu på nytt runt om i Medelpads bygder för hemmets eget behov.

Från Flata, Torpshammar och Öh, Borgsjö socken, finnes ännu väl bevarade gamla opphämтатаcken, vilka äro vävda i helt svart yllegarn mot en blekt vit linnebotten och kallades då "bårtäcken". Dessa hade sin särskilda användning, vilket framgår av namnet, att breda över den dödes kista.

Av de i alla norrländska landskap så rikligt förekommande "fälltäckena" finnes även i Medelpad en mängd olika vävnadstyper, från "rosengångstäcken" och "krokvävstäcken" i de mest olikartade mönster och färger till täcken med inplockade mönster från Selångers socken.

Av den i Norge och Finland förekommande dubbelvävnaden med så många namn, "flänsväv", "finnväv", som i Bohuslän och Jämtland är väl representerad, finnes här i Medelpad endast ett fåtal hittills kända; dessa äro två "finnvävstäcken" från Borgsjö. De äro vävda av yllegarn med rika ornament i färger — krapprött och svart —, dessa båda täcken samt en mindre åkdyna äro vävda i Borgsjö av en väverska med finsk härstamning. Det ena täcket jämte åkdynan finnes som gåva överlämnade till Medelpads Fornhem i Sundsvall.

Från Attmar och Njurunda socknar härstammar iyn det av vävnader i "krabbasårsteknik". Denna i Norrland rätt sällsynta teknik med sina livfulla färger i blått, rosa, grönt och matt gult mot en vit linnebotten — i mönsteranordning följande den i hela Sverige så allmänt förekommande "gåsögonsväven" — är utav en sällsynt ljus, glad verkan och har säkert sitt allra äldsta ursprung från sydligare svenska landskap. — Så finnes också i Medelpad en mångfald av sömnader av stort intresse, bland vilka Mälpagång, Näversöm, Hålsöm och Flätningar äro de förnämsta. Men dessa fordra drag särskilda kapitel och här ville jag endast i korta drag berätta något om de gamla vävnader som finnas bevarade i Medelpad och vilka mönster den ungdom som nu sitter i vävstolarna har möjlighet att föra vidare till utveckling och bestånd.

FRÅN SÄTERLIVET I MEDELPAD

FÖR »HEMBYGDEN» AV EMIL LÖFGREN

Nu är snart fäbodarnas saga all i Medelpads kustbygd. Om man ännu "boför" i det inre av landskapet, så torde det ej dröja länge, förrän detta i det närmaste upphört och fäbodsystemet är en passerad märkespunkt för boskapskötseln. Varför? Svaret kan sanmanfattas sålunda: Det erbjuder allt för stora svårigheter att få folk till detta arbete, varjämte det ekonomiska utbytet icke kan anses tillfredsställande. Därför rivs de gamla fäbodstugorna, där de ej få stå och ruttna ned, och förvandlas till ved eller försäljas för byggnadsändamål. Fäbodvallen får ofta växa igen, och efter en mansålder synas

ej ens tomtningarna. Endast namnet minner om stället, som kanske i hundra år varit platsen för en säregen art av kultur.

Här har byarnas vakna och intresserade ungdom det rikaste fält under tiotal av år för hembygdsarbete: fotografera, uppmäta och t. ex. å millimeterrutat papper upprita vallen med stugor, bodar och fähus; samla, uppmäta, beskriva och avbilda redskap och kärl, som användas och använts i fäbodarna; uppteckna sägner och historier om vallen och de personer, som där haft sitt arbete; beskriva "bohelger", vilka visserligen i sina huvuddrag

kunna vara desamma men i smådetaljerna avvika — detaljerna samlade t. ex. för hela landskapet ge den fylliga och fullständiga bilden.

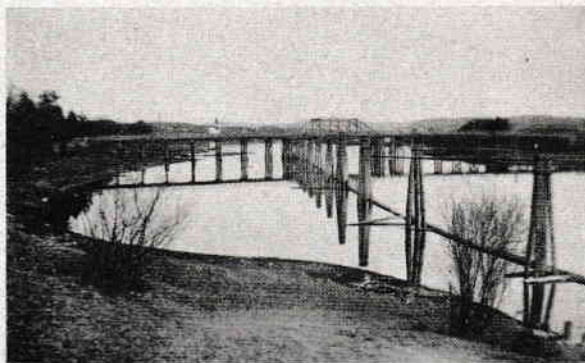
"Dom va toki' förr i världen att ha fäbodlar!" är en dom, som ofta höres från nuvarande bondegeneration. I många fall också sant. I Skedlo, Njurunda socken, ungefär 2 km. från byn vid Vitberget lågo Skedlo gamla fäbodlar.

Byarna nöjde sig ej heller med endast ett fäbodställe utan hade ofta flera, åtminstone två. Betestillgången var huvudsaken. I många fall redogöra gamla handlingar för tillkomsten av fäbodvallar och framhålles alltid i dem behovet av bete som anledning till upptagande av en ny fäbodplats. Förklaringen ligger däri, att under sommaren skulle gårdens sovel för nära nog hela året beredas och dessutom även något till avsalu för att få reda penningar.

Många fäbodlar ha gett anledning till byars uppkomst, varom ofta bynamnen vittna, t. ex. Skärsätt, Hummel-sätt, Stensätt, Skramasätt, Torsätt, Vikarbodarna, Myrbodarna m. fl. Ofta händer det också, att en by uppstått av en fäbodvall utan att detta kommer till synes i namnet. Från Njurunda exempel i Rävsvund, som ännu i mannaminne varit endast en fäbodvall, och i Hamn, som ännu delvis är det. Ingenting underligt sålunda att studiet av sägner och uppgifter om fäbodarna är något, som rekommenderas åt det släkte, som nu växer upp. Bebyggelsehistorien är väl för oss norrlänningar med i många avseenden "nytt land" något av det viktigaste hembygdsarbetet kan syssla med.

Men även upptecknandet av tillvägagångssättet för beredning av de produkter, som fäbodverksamheten avsåg, har sin stora betydelse liksom ock frågan om redskap och kärl. Här är ej platsen att redogöra varför. Det kan vara nog att jämföra kvinnornas arbete nu, då mjölken säljes omedelbart, som den kommer ur ladugården, med den tid, då mjölken ej såldes utan förarbetades hemma och i fäbodarna. I många socknar surra ej motorn och kärnorna i mejeriet längre iirån fäbodarna, än att surret under stilla dagar höres dit.

Detta kan sägas vara fäbodlivets prosa. Men det hade ock sin poesi.

Vikbron i Torps s:n Gammal träbro över Ljungan.

Du som klagar över livets tråaktighet, tag penna och papper, gå ut i byn till en gammal och bed honom tala om för dig, vad en "bohelg" var, och hans kanske halv-slocknade ögon skola åter tindra vid hågkomsten, och tonen skall få en oanad värme. Bohelgen var ungdomens mest omtyckta nöje och omfattades med förtjusning även av de äldre. "Midsommarvakan har tillkommit senare på. Förr bohelig vid midsommar överallt", heter det. Under sådana förhållanden är det givet, att den, som vill söka sätta sig in i flydda tiders nöjesliv, måste helt enkelt från folkmunnen hämta uppgifterna, medan det ännu finnes människor, som voro med. Ty bohelgen var icke endast en danstillställning i fäbodarna eller en vaka av ungdom från skilda håll. Sådana funnos nog hemma i byarna. Här var något mera: glädje och livslust i alldeles särskilt mått och omfattning. "De unga voro som en skara unghästar, vilka om våren släppas till skogs." Men än mera var det. Uttrycken härför böra samlas av de gamles mun, innan den stelnar i döden.

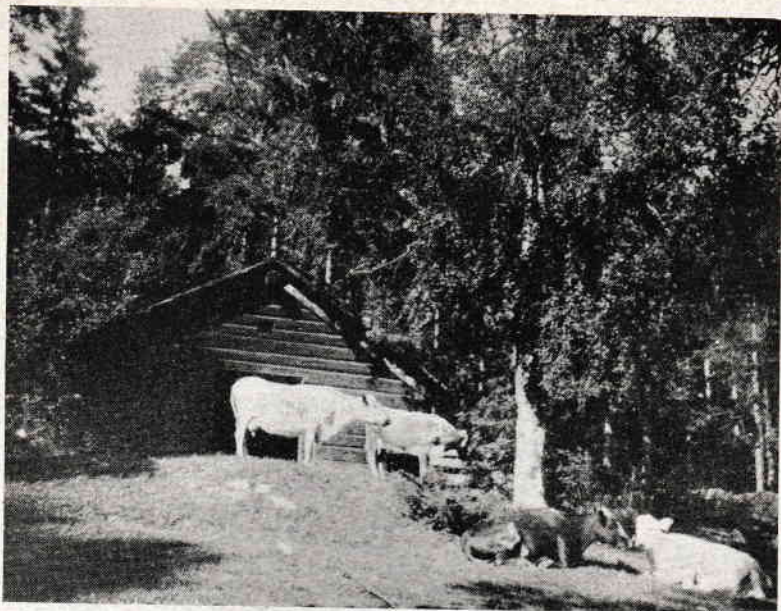
Fäbodarna voro en plats för sång. Det enformiga arbetet lämnade också tid till det. Och den täta skogen, den höga luften, kreatur och kamrater hade oändligt tålmod i regndigra dagar, då romanvisor på 50, 100, ja, än flera strofer sjöngos. Psalmerna på sina åldriga melodier ljödo aldrig vackrare och sjöngos ej heller andaktsfullare än här. Låg fäboden uppe på ber-

Bojanta vid Glappsjöns fäbod. (Midsommarafton.)

Från Bybodarnas fäbod.

En vacker boplatz i Torps socken.

get med utsikt ut över en hel socken med sjö och flod, "var det som att sitta på läktarn", ljöd uttrycket av en gammal kvinna.

När kvällssol sjönk och arbetet var undanstökat för dagen, kom tystnaden, stillheten och med den tankarna och med dem längtan. Då sågo de gamla syner från somrar, som svunnit, hörde röster, vilka längesen tystnat, och drömde drömmar, kanske den gamla lyckodrömmen. Då var det vallhornens toner ekade vackrast mellan bergen. Klagan, trånad, längtan togo sig uttryck i toner, ödemarkens toner, fyllda av vemod, eller klagoskrin ur ensamhetens öken, eller trosvisst, lycksaligt jubel vid gränsen till det drömda lyckolandet.

Här föddes också en del av folkmusiken. En månljus augustinatt låg en häsletande pojke tillsammans med getarlappen Nils å Talleråsens fäbodvall. Ingrid på Billeri och en ung bondjänta lågo i kammaren. Då fingo de höra en spelman ute på vällen vanka kring stugan och spela en marsch. Slutligen spelade han uppe i skorstenen klart och tydligt, så att de alla hörde det. "Det lät ej som fiol men som sälppipa", sade Ingrid 50 år senare, då hon berättade detta för undertecknad. Alla de innevarande kunde gnola den, sedan spelmannen

slutat. Och Ingrid, som sjöng psalmen 138 med alla "krumelurer" så vackert i kyrkan, trallade den lätt som i sin ungdom. Det blev den bästa låten Lapp-Nils hade på sin repertoar. Nu äro Ingrid och Lapp-Nils döda. Om hans "brudmarsch", som han kallade den, eftersom pojken och jäntan blevo gifta med varandra, upptecknats av någon, känner jag ej. Uppteckningsarbetet bör bedrivas skyndsamt och sättas i gång omedelbart. Det ligger fara i dröjsmål, en fara för grundligheten i studiet av vår allmogekultur.

Vilken skara av sägner räknar ej fäbodarna som hemort och hemvist. Dit höra sägnerna om vitra och hennes boföreståg. Stina på Trollsvedjan låg i fäbodarna. Då hon en kväll satt och mjölkade, kom en kvinna in och ville ha hennes tröja, som hon också fick. Nästa kväll kom där en vit ko till fäbodvallen och ville in. Hon gav sig inte och slutligen släppte Stina in den. Nästa kväll kom kvinnan, som fått tröjan, och sade, att Stina skulle få kon, men hon fick aldrig mjölka henne riktigt tom. Stina hade henne i fem år. Detta är en realistisk viterhistoria som omväxling med de fantasifyllda.

Men även trollen kunde komma till synes. I fäbodarna satt en jänta och vävde sent på hösten. "Skynd dej och skjut i skelet och laga dej hem till kvällen!" manade henne trollen. Men hon gjorde sig ingen brådska, och så kom snön. Då bygdens folk skulle hämta henne och boskapen, var hon borta. Det måste ringas i kyrkklockorna, innan trollen släppte henne lös.

Till sist ett ordstäv, som upprunnit i fäbodarna:

"Det bodde en gosse yst i få,
han visste komma men inte gå."

På det att detta ej må sägas om undertecknad, sättes här punkt med en varmhjärtad maning till ungdomen, enkannerligen Medelpads, att rädda så mycket som möjligt av fäbodkulturen inom vårt härliga, tvåälva landskap.

Njurunda den 1 mars 1924.

OM SPELMANSKULTUR FRÅN MEDELPAD

I Medelpad fanns på sin tid många och duktiga allmogespelmän, men det skulle bli för mycket att på en gång redogöra för alla dessa, utan vi inskränka oss till några få från Borgsjö socken, västra Medelpad.

Den märkligaste av dessa var på sin tid Gullik Gulliksson, eller, som han i dagligt tal kallades, Spel-Gulle. Han bodde i en stuga på Ljungans södra strand, och hans egentliga sysselsättning var varje-

banda arbete i skog och mark, på åker och äng. Gulle dog i början av åttiotalet i hög ålder. Han var på sin tid mycket omtalad och vida berömd såsom den styvaste spelmannen, inte endast i Borgsjö, utan i hela Mälpa. Ett bröllop av någon vidare betydelse kunde aldrig firas utan att Spel-Gulle var där och hans hustru var även nödvändig för bröllopet, ty hon var kokerska och rustamor. Den tidens bröllop varade flera

dagar och då kan man tänka sig vilka massor av mat och dryck som måste rustas i ordning.

När Spel-Gulle emellanåt var hemma hos sin broder Nässén, gästgivare i Borgsjöbyn, hände det ofta, att långväga resande kommo, vilka hade bråttom och genast ville ha skjuts. Gästgivarens hästar kunde ibland vara nyss hemkomna och uttröttade, men för att då förhåla tiden, så att de skulle få vila och äta sitt foder, brukade Nässén säga åt de resande: "Var så god och gå in och sitt en stund, tills skjutsen blir i ordning. Jag skall säga åt en bra spelman, som är här i gården, att spela för eder en stund, medan ni vänta." Spel-Gulle blev ombedd att spela för de resande, och han började då dra sina låtar i en sådan ordning, att de efter hand ljödo allt mer vackra och märkvärdiga ju längre han spelade. De resande blevo i regel så förtjusta och hänfödda av den vackra musiken, att de glömde bort sin skjutsbrådska. Ja, det hände t. o. m. att de blevo så högeligen betagna i Gulles spel, att de blevo kvar över natten. Vissa låtar spelade Gulle så förtrollande vackert, att det mycket talades om att han kunde något mer än vanliga människor. Förutom sitt arbete och spelning kunde Gulle även göra fioler, och han fabricerade rätt många sådana, och priset var å dessa 15 kronor, en ej så förkastlig summa på den tiden, och köpare fick han, ty bara han spelade på dem, stod det ej på förr än köpet var gjort. I fråga om att trolla utav strängar för andra var han mästare. Nedanstående sanna episoder äro belysande. Det var bröllop i en by i övre socken och Spel-Gulle hade blivit förbigången. En modernare spelman hade blivit anmodad att där sköta om musiken. Denne, Sellberg, spelade icke blott fiol utan också klarinett, och som han kände Spel-Gulle lite för väl, hade han rustat sig med båda delarna. När brudföljet skulle gå

från gästgivargården till kyrkan med spelman Sellberg i spetsen, då var också Gulle närvarande, och vad hände om inte strängarna rök utav, men då lade Sellberg ifrån sig fiolen och tog upp klarinetten ur innerfickan och fortsatte brudmarschen fram till kyrkan. Den gången blev Gulle bet, för på klarinetten fanns ej några strängar att trolla utav.

Vid ett annat storbröllop hade Gulle förbigåtts och storspelmannen Lapp-Nisse var tingad att spela. Detta kunde ej Gulle fåla, det måste göras något för att stävja ofoget, och därför hade Gulle och en av hans spelkumpaner, benämnd Horra-Olles-Janne, beslutat sig för att gå dit. Gulle och Janne stegade iväg med stora förhoppningar till bröllopsgården, där dansen pågick som bäst. De stannade i dörren till danssalen, men Nisse satt längst inne i salen i en vrå och spelade. Gulle och Janne gjorde vad dom kunde, men utan åsyftad verkan. I förbigående må nämnas att Lapp-Nisse även var notspelar och hade en uppslagen notbok bredvid sig för att påminna sig de olika låtarna. När allt hopp syntes vara ute beslöts att Janne skulle smyga sig fram och titta lite närmare på den där konstiga figuren, som det varken bet ont eller gott på. Om en stund kom Janne tillbaka och sade med stor bedrövelse till Gulle: "det där går inte, han har svartkonstboka bredve säj". Troligtvis var det nog ej första gången Nisse var ute och spelade på annans område, så han visste nog hur han skulle ta det.

Under senare delen av Gulles speltid uppväxte en spelman som hette O. J. Ekberg, bra notspelar, han upp-tecknade en hel del låtar efter Spel-Gulle och tack vare detta har hans melodier bevarats för efterlevande.

Gullik Falk.

EN STOR SPELMAN AV MEDELPAD

En som på senare tider har upptagit Spel-Gulles mantel, och som, när Gulle levde, var en stor beundrare av hans "onaturliga" sätt att handskas med fiolen, är

Gullik Falk, född den 3 sept. 1875 i Borgsjö socken, å motsatta sidan av Ljungan, mitt emot Spel-Gulles hem — för övrigt en icke så avlägsen släkting till Spel-Gulle, ty Falks mor och Spel-Gulle voro kusiner. Gullik Falk började sin spelmansbana vid sju års ålder, då han jämte en något äldre broder slöjdade en fiol. Det kan ju vara behövt att nämna, att såväl det myckna spelandet som fiolen voro illa tålda i Falks hem, vadan alltså början ej var synnerligen god, men vad gör man ej för det man älskar. Gullik Falks kärlek till fiolen slocknade icke, och har ej slocknat än. Vid Spel-Gulles senare levnad var Gullik Falk en flitig besökare hos honom, men det var ju alltid på ljusa dagen när Falk återvände mot hemmet, för vid den åldern, 12—15 år, så är det alltid litet kusligt om det är mörkt när man

Gullik Falk.

kommer från spelövningar, allra helst från sådana som Spel-Gulle kunde och ville giva. Gullik Falk började på egen hand vid 14 års ålder, med tillhjälp av en lånad notskola, studera noter, och har för övrigt ej haft någon undervisning alls, fränsett Spel-Gulles. Otaliga äro de danstillställningar och bröllop som Gullik Falk har spelat på, både i Medelpad och Jämtland, under tiden från 15 till 40 år, men sedan kom det jazz m. m., som icke har någon god jordmån i den yngre Spel-Gulles repertoar, och hellre än att följa med modet, då hellre låta bli. Gullik Falk har samlat en hel del gamla gånglåtar, brudmarscher, polskor och valser, till ett 50-tal, som är överlämnat till Nils Anderssonska samlingen, och Gullik Falk har ej endast samlat låtar från Medelpad, utan från olika landskap, som han även med stort intresse spelar. Har varit med på spelmanstävlingar i Sundsvall bland en 40—50 tävlande. Hederspris 1908, och 1:a pris 1911. I Stockholm 1910 och 1920. I Kristiania och Göteborg m. fl. platser har han vid spelmansstämmor representerat Medelpadsmusiken på ett sätt, som gjort såväl honom som provinsens spelanskultur den största ära och det största anseende. Storpolskan, som Falk spelar, torde vara bland de förnämsta tonskapelser, som kan framlockas ur allmogemusikens rika skattkammare.

Krax.

Sång till Medelpad.

Hell Medelpad, du fagra land! Hell dina älvars
silverband och dina väna dalar.

O, stöna bygd på Sveas jord, ej glömmet jag de
helga ord du till mitt hjärta-talar.

Här lever sagan ännu kvar och täljer vad som
fordom var av stordåd, kraft och dygder.

Och drömmande står dalens farnn. Jag viskar ömt
ert ljuba namn, 3 fagra ådalsbygder.

Här lever lax i älvars djup, och björkar fransa
nipors stup och göten gal i kvällen.

Här lever mandom, kraft och id, och välstånd, sab-
batsro och frid här bo i tusen tjällen.

O land vid Bottenhavets våg, du leter alltid i min
håg i glädje som i smärta.

Och kommer jag till fjärran strand, då känner jag
den längtans brand du tändet i mitt hjärta.

Gust. Rydstedt.

TURISTFÖRENINGENS HÖGTID I AUDITORIUM

Turistföreningens 100,000:de medlem kan känna sig nöjd. Ståtligare kunde han icke ha firats. Ett fullsatt Auditorium med kungligheten och representanter för hela Sverige, tal, musik, lyckönskningar. Auditorium var yerkningsfullt smyckat. Djupgröna grandungar flankerade den breda tribunen, vars fönad dominerades av ett strålände Lapplandsmotiv. Granrisgirlander runt balkongestraden och blågula flaggor fullbordade den enkelt stilfulla dekoreringen.

Man såg bland de många bekanta ansiktena representanter för regeringen, stadsfullmäktige, lärda och vittra samfund, hembygdsvänner och naturforskare m. fl.

Klockan halv åtta kommo de kungliga. Turistföreningens ordförande, justitierådet Ameen, gav därpå ett tecken. Festen kunde börja.

Wideens pompösa Dalamarsch brusade ut. Därefter steg justitierådet Ameen fram till talarestolen och höll högtidstalet.

Utgående från festens anledning upptog tal. till besvärande vad som varit orsaken till föreningens framgång. Det är, sade han, strävandena att tillgodose den moderna människans behov av andlig förnyelse genom beröring med naturen, det av kärleken till naturen härflytande naturskyddsintresset, spridandet av fördjupad kunskap om vårt land och höjandet av intresset för hembygden och dess minnen, som varit drivkraften i arbetet. Man kan häri också läsa en politisk betydelse, nämligen den, att söka ena alla klasser av folket i en gemensam känsla för fosterbygden. I sammanhang härmed står också det ivriga arbete, som föreningen nedlagt på främjandet av skolbarnens sommarvandringar, vartill på senare tider anslutit sig även understöd åt gruppresor av arbetare eller arbeterskor från våra fabriker.

Tal. slutade med den förhoppningen, att, när man kommit till full insikt om den tanke, som skapat och drivit fram föreningen, ännu ett 100,000-tal av vårt folk skulle samla sig i dess led.

Sångsällskapet De Svenske utförde därefter "På fjället i sol" och "Vandringssång", varefter Turistföreningens v. ordf., prof. Gunnar Andersson framträdde och meddelade, att justitierådet Ameen tilldelats medaljen "Illis quorum meruere labores" samt att fru Ezaline Boheman, för sitt arbete vid redigerandet av Turistföreningens årsskrift erhållit medaljen i guld.

Sedan dessa välförtjänta utmärkelser utdelats av konungen, sjöngo De Svenske "Morgon" av Eklöf och "Sveriges flagga" av Alivén.

Den ståtligaste delen av programmet blev emellertid föreningars och institutioners framförande av sina lyckönskningar. Prof. Gerard De Geer framförde lyckönskan från Svenska sällskapet för antropologi och geografi, d:r Upmark talade å Nordiska museets vägnar, landshövding Ekman frambar de lokala turistföreningarnas gratulation, general Balck uppläste den tillägna

Centralföreningen för idrottens främjande gav i sitt samtidigt överlämnade diplom, och major Holmquist överlämnade Föreningens för skidlöpningens främjande diplom. Sekreteraren i Norsk turistförening, hr Helliesen, överlämnade hälsningsadressen från den norska systerföreningen. Svenska naturskyddsföreningen lyckönskade genom prof. Sernander och lektor Starbäck från Samfundet för hembygdsvård, hörsdirektör Belfrage talade varmt och vackert för Ungdomsringen för bygdekultur och till sist framförde prof. Holmberg de Lappländska fjällkarlarnas klubbs tack och lyckönskan.

Svenska Ungdomsringens lyckönskan vid Auditoriefesten den 26 februari 1924.

"Bland den samling av institutioner och enskilda, som det förunnats att i dag på Svenska Turistföreningens bemärkelsedag få bringa föreningen sin lyckönskan har det även förunnats svensk ungdom att bära fram en enkel hälsning. Det är riksorganisationen "Svenska ungdomsringen för bygdekultur" denna heder vederfärits. Jag vet väl, att denna hälsning i dag kanske borde hava kommit från en långt äldre och förnämligare representant för svensk ungdom. Nu kommer här bara en liten parvel på knappt 4 år, klädd i anspråkslös svensk allmogedrätt. Men genom den lille parveln talar dock svenska ungdomsskaror från skilda delar av vårt vida land, från Skånes bördiga slätter, från Norrlands ödebygder, från Västkustens karga klippor och skär, från Sommens och Vätterns leende stränder, från Östergyllens gamla kulturbygder, från *Sveriges* hjärta, ja, ända ut från de yttersta holmarna och kobbarne i den åländska arkipelagen, varhelst vår organisation under sin korta tillvaro hunnit få fäste. Från dem alla är det jag nu å Svenska ungdomsringens vägnar frambar svensk ungdoms lyckönskan till vår mäktige store bror.

Framsynt har Du store bror förstått att hos vår ungdom väcka den aldrig slumrande vandringslusten och forskarlågen, att i de kritiska ögonblick, då den Geijerske vikingens ord: "Vid 15 års ålder blev stugan mig trång, där jag bodde med moder min" lockande ljudit i varje ny ungdomsgenerations öron, taga denna ungdom vid handen och föra den ut, inte i böckernas och de överspända ungdomsfantasiernas oroliga sagorike, utan i den verkliga vida härliga värld, som var vårt eget land, för de flesta av oss så spännande utforskat och okänt.

Av den vandringen vid Din sida växte för stora skaror av svensk ungdom upp en förståelse för och en kärlek till icke blott svensk natur utan även svensk kultur i dess olika former. Att ett förbund, som just satt till sin uppgift att söka hos svensk ungdom väcka känslan för och kärleken till denna svenska kultur, att söka hos svensk

ungdom skapa en sund livsglädje, känner sig stå i en alldeles särskild tacksamhetsskuld till dagens jubilar, behöver nog ej här sägas. Utan Dig, store bror, vore parveln här i dag vid Din sida icke tänkbar.

Blott ett skulle jag här vilja få understryka. Om någonsin den märkliga makt, som ligger ungdomens hjärtan så nära, *entusiasmen*, varit med om ett verk, så är det väl för visso här i Turistföreningens stolta svenska kulturgärning. Här har i sanning den rätta, sunda, goda entusiasmen funnits. Och denna entusiasm hos verkets ledare har skapat entusiasm hos alla andra, ty hur vore eljest det undret möjligt att av det lilla frö som för cirka 4 decennier sedan nedlades, hunnit växa upp detta

väldiga, vittfamnande träd, som åt över 100,000:den nu skänka hälsa, livsglädje, ljus och sund framtidstro.

Icke någon ståtlig lagerkrans eller adress bär jag i dag vid handen, då jag frambär svensk ungdoms lyckönskan och hälsning, det är blott en liten anspråkslös svensk lyckoklöver jag kan giva, men på dess fyra blad stå präntade:

Vårt tack för vad Du har givit,

Vår stolthet för vad Du är,

Vårt hopp, att Du, än mer må bliva ungdomens bunds-
förvant och vän,

Vår tro på Din och Sveriges framtid.

Kurt Beltrage.

ETT BONDBRÖLLOP I RÄTTVIK PÅ 1850-TALET

AV HJORT-ANDERS OLSSON FRÅN BINGSJÖ I RÄTTVIKS FINNMARKER

För att få lysning till stånd infunno sig de båda kontrahenterna hos prästen en lördagsförmiddag, varefter de åkte hem till brudens föräldrar.

Då bröllopsdagen bestämts — vid större bröllop oftast vid någon helg, såsom jul, påsk, pingst eller midsommar — inbjödos bröllopgästerna c:a tre veckor i förväg av båda parternas föräldrar, vilka besökte och talade särskilt med varje tillämnad gäst. — Veckan näst före bröllopet plägade såväl

brud som brudgum avlägga enahanda visiter med ytterligare inbjudningar till alla dem, som förut inviterats av deras resp. föräldrar.

I den gård, där bröllopet skulle firas, antingen brudens hem eller brudgummens, beroende på vilken egendom, som var störst, samlades på utsatt dag alla inbjudna gäster för att först få något till bästa samt för att ordnas för bröllopståget. I detta åkte brudens och brudgummens fäder i den första skjutsen, i den andra brudparet, därefter släkt och vänner.

Efter vigselaktens slut i kyrkan, for bröllopskaran i samma ordning tillbaka till bröllopgården, där de omedelbart förplägades på det rikligaste. Härvid infunno sig även s. k. hästkarlar d. v. s. personer, som utlånade sina hästar till de bröllopgäster, som icke själva hade någon dragare. Man lånade nämligen vid dylika högtidliga tillfällen gärna en häst, när egen saknades, för att bidra till att göra bröllopståget så långt som möjligt, ty ju längre detta var, desto förnämligare ansågs förmälningen. Sålunda räknade man vid ett större bröllop ofta till en 40 skjutsar. Dessa hästkarlar ihågkommos även med traktering och fingo därjämte, när de foro, sina medhavda fickflaskor fyllda med brännvin.

Vid kronbröllop utvaldes med stor omsorg fyra representativa masar jämte hästar till s. k. för-ridare, vilka redo två och två i bredd på visst avstånd från själva tåget. På hemfärden, ungefär på halva vägen mellan kyrkan och bröllopgården,

Bröllopsförridare.

lämnade de båda första ryttarna de övriga och ilade i galopp till bröllopgården för att få en sup och annonsera gästernas ankomst, varefter de omedelbart återvände till tåget, varpå de andra förridarna upprepade samma akt som de första. Dock iaktogs det alltid, att minst två ridande åtföljde bröllopskjuvarna.

Utom ovan för kronbröllop karakteristiska egendomlighet utsågs även alltid (sålunda även vid vanliga bröllop) ett gift par — ävensom några kullor till brudpigor — till de nyvigda, mannen till brudsven och hustrun till "brushätta" med uppgift att under hela bröllopet vara brudparet behjälpligt med råd och dåd samt speciellt vara i brudparets närhet under vigselakten.

Vid hemkomsten, sedan alla fått en förberedande undfägnad av vätvaror, vidtog middagen, vilken oftast räckte närmare två timmar, varunder i regel framkördes ett stort träd s. k. malla (en björk, asp eller yvig gran), som restes och fastkedjades vid någon av gårdens byggnader. — Efter middagens slut tråddes dansen med liv och lust, varvid särskilt slängpolskorna voro omtyckta. En av de sista bröllopsdagarna — ett större bröllop räckte nämligen i regel 3 å 5 dagar — anordnades en s. k. utdans, varvid även utomstående ungdom fick deltaga. En dylik utdans tilldrog sig på så sätt, att bruden placerades på en stol, som upplyftes av de övriga kullorna och av dem gungades upp och ned så högt och djupt som möjligt. Brudgummen å sin sida fick taga plats på axlarna av någon särskilt kraftig mas, som därefter dansade polska med någon pålitlig kulla. Efter detta var brudgummen vanligen ålagd att dansa ut alla närvarande kullor såsom avsked från ungarlivet, d. v. s. han var förpliktad att tråda en dans med varje kulla. Var han emellertid icke själv hågad för dans, hade han rätt att anmoda en ställföreträdare att fullgöra hans skyldigheter i berörda avseende.

På den sista bröllopsdagen avlämnades gåvor till bruden, vanligen bestående av kontanter, allt efter givarens råd och lägenhet. Stundtals hände det dock, att bruden av sina egna och sin mans föräldrar ålades att icke mottaga några presenter beroende på värdfolkets egen frikostighet. — I regel bekostades bröllopet av brudens och brudgummens föräldrar i gemenskap.

Bröllop, Rättviks kyrka.

Under bröllopet voro kullorna klädda i gröna tröjor, utom dagen för uppdansningen, då de hade vita blusar samt kulörta snörliv, vanligen av siden. Enligt uppgift av en mycket uppriktig och åldrig Rättvikskarl.

Venngarn d. 23 Nov. 1923.

Hjort Anders Olsson.
(Riksspelman).

Bröllopgäster på hemväg.

RING KLOCKA, RING!

Ring, klocka, ring, och tidens krankhet vike;
det dagas, släktet fram i styrka går!
Ring ut, ring ut de tusen krigens år,
ring in den tusenåra fredens rike!

Ring våra tankar ut ur sorgens häkten
och ring hugsvalelse till sargad barm!
Ring hatet ut emellan rik och arm
och ring försoning in till jordens släkten!

Ring ut vad dödsdömt räknar sina dagar
och forngestaltningar av split och kiv;
ring in ett ädlare, ett högre liv
med bättre syften, mera rena lagar!

Ring ut den stolthet, som blott räknar anor,
förtalets lömskhet, avundens försåt!
Ring in det rätta på triumfens stråt
och ring till seger mänsklighetens fanor!

Edvard Fredin efter Temmyson.

FRÅN BYGDEN

En gammal stamsoldat ur tiden.

Norrbo sockens äldste stamsoldat, Jonas Strid i Hälsjö, har avlidit på Hudiksvalls lasarett efter endast några veckors sjukdom i en ålder av 80 år. Strid blev soldat redan som 21-årig och fick då sitt torp i Norrbo, vilket han sedan med seg vilja och hårt arbete brukat och där uppfött nio barn, av vilka åtta äro i livet. Strid beskrives som en kärnkarl av den gamla stammen, som både ville och kunde arbeta. Ännu i sommar deltog han i slåttern och det var ingen yngling som då var rappare än gubben Strid. Hans hustru dog för sex år sedan.

FRÅN SMÅLANDS
ÖSTGÖTA KRETSEN

Åtvidabergs hembygdsförenings hembygdsfest blev en mycket förnämlig högtidsstund. Publiktillströmningen var så stor, att den rymliga gymnastiksalen var fylld till sista plats. Allt var synnerligen väl arrangerat, och

publiken var säkerligen mycket enig med baron Adelswärd, när han vid festens slut konstaterade, att man näppligen kunde ha tillbragt trettondagsaftonen på ett angenämare sätt.

Den rätta stämningen kom med programmets första nummer: inmarsch av spelmän och folkdansare, och den dröjde kvar och förstärktes oavbrutet under festens förlopp. Sedan spelmän och folkdansare med den blågula fanan i fåten inmarscherat och ställt upp vid estraden, framträdde friherrinnan *Louise Adelswärd* och höll ett mycket hjärtligt och välformat hälsningsanförande, mottaget med en livlig applåd.

Med en varm önskan att banden med det förflutna måtte bli allt starkare, förklarade talan aftonens festlighet öppnad.

Efter inledningstalet framträdde Åtvidabergs hembygdskör och sjöng under musikdirektör K. Engkvists skickliga ledning Nat. Franzéns "I hembygdskörens led", hälsad av livliga applåder.

Så följde folkdanser, väl utförda av hembygdsföreningens folkdanslag, som tydligen med mycket livligt intresse ägnar sig åt denna art av gammal svensk folkkultur, och därefter var man framme vid programmets huvudnummer: lektor *Karl Sturbäcks* föredrag över ämnet "Naturskydd och hembygdsvård". Att det blev intressant, behöver väl inte sägas: det räckte i nära halvannan timma, men publikens uppmärksamhet slappades icke ett ögonblick, och när talaren slutat, hade tvevelsutän intresset för de strävanden han så hängivet och med obestriddlig pondus företräder fått en kraftig väckelse eller skärpning hos lite var.

En långvarig och hjärtlig applåd följde på föredraget.

Under fortsättningen av festen lät hembygdskören höra sig upprepade gånger och skördade livligt och välförtjänt bifall. Den kören är en verklig heder för samhället.

Även folklåtar utfördes, först av löjtnant Rytters och sedan av danslagets spelmän. De senare äro Åtvidabergsynglingar, som på ett år tränat upp sig synnerligen duktigt.

Efteråt frambar baron Th. Adelswärd de närvarandes tack till samt-

liga medverkande, först hembygdsföreningens hedersordförande, friherrinnan Adelswärd, för hennes anförande, som han visste kommit från hjärtat, och vidare till lektor Sturbäck. Efter att hava avtackat såväl folkdanslaget samt sångarna, vände sig baron Adelswärd till folkdanslagets energiska ledare och festens arrangör, löjtnant Rytters, vilken dragit det tyngsta lasset för åstadkommandet av denna vackra fest, som varit sådan, att lite var kunde säga till sig själv, att man knappast kunde ha firat trettondagsaftonen bättre än som skett denna gång.

Festen avslöts därefter med "Du gamla, du fria" och ett leve för fosterlandet.

Åtvidabergs hembygdsförening har alltså all heder av sin fest, och publiken kommer säkerligen att uppskatta, om föreningen framdeles, exempelvis till sommaren, på nytt uppträder som festarrangör.

Mätte vi finna många sådana duktiga karlar som löjtnant Rytters, önskar

Red.

Kretsstyrelsen och sektionsstyrelserna i Smålands-Östergötlands kretsförbund av Svenska ungdomsringen för bygdekultur hade på söndagseftermiddagen sammanträde å Linköpings slott, dit de inbjudits av kretsens hedersordförande, grevinnan Trolle. Ett 20-tal personer hade kommit tillstädes, representerande skilda orter inom de båda provinserna, bl. a. Tranås, Jönköping, Nässjö och Kalmar.

Sedan kaffe intagits, hälsade grevinnan styrelsemedlemmarna välkomna och framförde ett tack för den ära som visats henne genom hennes val till hedersordförande i kretsen. Styrelseordföranden, kontorschefen Elis Kågen, Tranås, framförde de närvarandes tack till grevinnan och utsågs därefter att leda sammanträdet förhandlingar. Till sekreterare utsågs hr A. Rydén, Tranås.

Först behandlades programrågan för kretsstämman, som kommer att hållas i Linköping den 15 och 16 mars. Ett av verkst. utskottet utarbetat programutkast blev efter en kort diskus-

sion fastställt. Kretsstämman kommer att öppnas lördagen den 15 mars kl. 4 e. m. och förlägges till I. O. G. T:s ordenshus. Klockan 5 samlas sångarna — olika hembygdskörer — till repetition för en hembygds-koncert, som äger rum i S:t Lars kyrkan samma dag kl. halv 8 e. m. Efter denna samlas kretsstämmans deltagare till kamratligt samkväm å Arbetsföreningen, varvid förekommer bl. a. sång och folkdanser. Söndagen den 16 kl. 10 f. m. håller den nyvalda kretsstyrelsen sitt konstituerande sammanträde. Kl. 1 ha folkdanslagen sin generalrepetition för den hembygdsfest, som kommer att äga rum i Cirkus kl. 5 e. m. En timma förut samlas folkdansarna m. fl. å Borggården och tåga därifrån i samlad trupp utför Storgatan och vidare S:t Lars-gatan, Vasagatan och Platensgatan ut till Cirkus. Vid den stora festen kommer bl. a. föredrag att hållas av Sv. ungdomsrings ordförande borsdirektör Kurt Belfrage från Stockholm. Vidare förekommer folkdanser och körsång samt eventuellt landsmålstolkning.

Vid konserten i S:t Larskyrkan komma Östergötlands hembygdskörer att debutera i samlad trupp. Man håller nämligen på att sammanföra provinsens hembygdskörer och andra blandade körer, som icke ha denna beteckning, men dock karaktären av hembygdskörer, till ett förbund, med inslag även från Småland, för att

kunna uppträda samlade vid större festligheter inom provinsen. Till sångledare valdes nu musikdirektör K. Engkuist, Åtvidaberg, som med tacksamhet mottager anmälningar om anslutning från befintliga körer. Vid den förstnämnda konserten kommer körförbundet att utföra åtta nummer, varefter de olika körerna var för sig uppträda. Vidare hålles ett kort tal av grevinnan Trolle.

Efter cirkusfesten på söndagen hålles ett gemensamt samkväm för kretsstämmans deltagare.

Åt grevinnan Trolle, hr W. Thunell och red. E. Palm uppdrogs att utse en lokalkommitté för att ordna med kongressen.

En diskussion uppstod om hur det eventuella överskottet av konserten och hembygdsfesten skulle användas. Man enades om ett förslag att uppdraga åt kretsstyrelsen att efter kretsstämman fördela inkomsten så, att 20 proc. tilldelas de avdelningar av förbundet som för kretsstämman haft särskilda utgifter och besvär, i första rummet Linköpingsavdelningen, varefter övriga delen av överskottet skulle gå till kretsen i dess helhet.

Angående verksamheten under det kommande året förekommo en del överläggningar och beslut. I ändamål att höja intresset för folkdansrörelsen inom Småland och Östergötland hade föreslagits instruktionskurser, en för vardera provinsen. Kurserna skulle anordnas av Jordbrukarnas

ungdomsförbund (i Östergötland) och Sv. landsbygdens ungdomsförbund (i Småland). Under diskussionen framhöll ordföranden att det gäller för förbundet att söka vinna landsbygdens befolkning för sin sak, varigenom först dess syften kunde förverkligas. Det uttalades önskemål att man skulle kunna anordna sträckturnéer genom socknarna med instruktörer och spelmän, så att intresset för folkdansen mera effektivt upplivades. Det hela var dock en kostnadsfråga och man ville icke frångå tanken på instruktörskurserna vid lantmannaskolorna. Verkställande utskottet skulle efter kretsstämman i Linköping och med hänsyn tagen till de önskemål, som nu uttalats, besluta i saken.

För att få flertalet av Östergötlands och Smålands spelmän och musikanter med i arbetet och att ansluta sig till kretsen håller sektionstyrelsen i dagarna på att utsända cirkulär till kantorer och lärare i bygderna för att dels utröna vilka folkspelmän, som finnas och få uppsamlade gamla låtar och danser, som möjligen äro kvar. Den framstående musikern Knut Olof Ekvall hade sänt styrelsen en hälsning, att han ämnade göra sitt bästa i nyss angivna syfte.

Beträffande sångsektionens arbete upplystes, att några körer anmält sig villiga att ansluta sig till förbundet. Ett utkast till stadgar förelåg. Man hoppas så småningom få med hembygdskörer från alla delar av provin-

MEDICO
Tänderème
Gör tänderna friska
och bländande vita.

Per tub 75 öre

MEDICO
GÖTEBORG.

Generalagentur för Stockholm: Landberg & Wingardt.

TILL SALU!

En Rättviks-
dräkt
(mansdräkt)

Vidare pr tel. Sö. 127 19

Filipstads Hemslöjd

Utställning och försäljning av
hemslöjdsalster såsom
spetsar, dufttyger,
möbeltafger,
gardiner o.
smide.

Soekendräkter tillverkas
o. material tillhandahålles

Norra Kalmar Läns Hemslöjdsförening

Västerås

Utställer och försäljer:
Möbler, Textilier, Mattor,
Spetsar o. Smide

Soekendräkter tillverkas till
mycket billiga priser.

Konstfliten

Förening för
Hemslöjd och Konsthantverk
Utställnings- och försälj-
ningslokal i

Gamla Högstolan
Göteborg

Mitt emot John Ericsson-
statyn.

sen. Under diskussionen framhölls även önskvärdheten av att öva även den unisona sången, och folkdanslagen borde härvidlag gå i spetsen.

Slutligen diskuterades frågan om hembygdsgrändar och över huvud hembygdsvärd. Samarbete med hemslöjds-, hembygds- och museiföreningar skall etableras i görligaste mån och intresset för den gamla bygdekulturen skulle läggas folkdansledarna om hjärtat att verka för. Direktör W. Carlström i Ätvidaberg redogjorde för hur man där gått till väga för att väcka intresset för fornlämningar. Det hade skett bl. a. genom utflykter. Sålunda hade man en gång gjort en utfärd till ruinerna efter Ätvids gamla kyrka, vilka endast några få av trakten befolkning förut kände till. Nu är meningen att resa en sten på platsen med erinran om det tempel, som stått där i forna tider. Grevinnan Trolle framförde ett stort önskemål, som hon dock visste fick ställas på framtiden, att i Linköping skulle kunna bevaras en av de gamla "röda gårdarna" och där upprättas ännu en fristad för gamla kulturföremål. Vidare redogjorde hr Kågen för flytningen av Norra Vi gamla prästgård till Tranås och apterande till hembygdsgränd. Som ett önskemål framhölls små bygdegårdar och museer i varje socken, vilken tillika kunde bli övningsplatser för folkdansare, sångare och spelmän. Vidare betonade ordföranden vikten av samarbete med musei-, hemslöjds- och hembygdsföreningar.

Härmed var föredragningslistan genomgången och ordföranden frambar ett varmt tack till grevinnan Trolle för visad gästfrihet och utbragte ett fyrfaldigt leve för henne. Till sist framförde löjtnant A. Rytters de närvarandes tack till ordföranden för hans intresserade och energiska arbete för kretsens syften och utbragte ett leve för honom.

Vilka arbeta som smålänningar och östgötar?, frågar

Red.

Bortsoven tid.

Liggande varg ej vinner sitt byte,
ej seger en sovande man.

Havamal.

Sos

Värmlands Hemslöjd

finns att köpa eller beställa
allt som behöves i
ett modernt
hem.

Värmländska soekendräkter
tillverkas med största pietet.

Malmöhus Läns Hemslöjdsförening

Malmö—Hälsingborg

Tel. 26 16, 72,

§

Säradsdräkter från länet
utföras på beställning.

Även material
o. upplagsningar lämnas
bereddilligt åt de som så önska

Västmanlands Läns Hemslöjds- förening

Västerås

Möbeltafger
Klänningsafger
Gardiner
m. m.

Soekendräkter från Västman-
land samt material till desamma

Tel. Västerås 19 07

Vadmal utbytes mot ull

**Ostergötlands
Läns Hems-
slöjdförening**

Östgötadräkterna
Trevliga och Billiga.

**Gödra Kalmar Läns
Hemslöjdförening**
26 Sarmgatan, Kalmar
Telefon 255

Utställning och försäljning av
möbler, vävnader, spetsar,
smide, lergods
m. m.

Ölandsdräkter tillverkas
o. material tillhandahållas

Föreningen
för svensk
Hemslöjd
Grundad 1889

Bestyrelse: S. M. Ronungen
Ord.: S. K. S. Prins Eugen

Försäljningsföreningens
Utställningslokal
12 Biblioteksgatan 12
Tel. 7625 Norr 8145

Möbler, Textilier, Mattor,
Klänningstygger, Nationaldräkter,
Spetsar, Armatur,
m. m., m. m.

S. G. U. FOLKDANSLAG I VÄSTERÅS

anordnade lördagen den 2 febr. en allmogeafton å härvarande teater. Programmet för aftonen inleddes med att folkdansarna, företrädde av ianbärare och sina fem spelmän, intogade å scenen, varefter en av medlemmarna deklamerade "Varen svenske" av Daniel Fallström. Sedan låtar av spelmännen och ett kåserande hälsningsanförande av intendent Sven Kjellberg. "Om folkdanserna i dess rätta miljö". Efter detta några folkdanser och så "Delsbostintan", som berättade och sjöng. Börsdirektör Belfrage föreläste om "Gösta Berlings och Gustaf Frödings Värmland".

Sedan Delsbostintan och danslaget åter uppträtt en gång avslutades den alltigenom trevliga aftonen. Publiken var fåtalig, men njöt av programmet som bjöds och sparade ej på applåder.

Festen hade nog fått större tillslutning om ej direktör Belfrage på söndagskvällen hållit en föreläsning i ungefär samma ämne å Arbetarinstitutet. Dessa föreläsningar äro statsunderstödda och inträdesavgiften till följd härav bara 20 öre.

Medlem.

Till Styrelsen för Svenska Ungdomsringen, Stockholm.

Härmed har jag äran iramiöra Styrelsens för Svenska Ungdomsringen i London varmaste tack för den utsökta vänlighet som med gåvan av "Svenska Folkdanser" kommit föreningen till del.

Styrelsen vill efter bästa förmåga söka verka för ett upplivande av våra vackra svenska folkdanser här i London och är lycklig nog att därvid kunna räkna på en entusiastisk medverkan av flere Ungdomsringens medlemmar, som för närvarande vistas här.

Med kordiala hälsningar, har jag äran teckna

Oscar Gillberg, sekr.

**Södra Dalarnas
Hemslöjdförening**
Rifs 258 Hedemora Rifs 258

Specialitet: Trasmattor i
konstnärliga mönster, ryor,
linneduktyger, Softenkläder
från Hedemora, By, Joltär-
na och Örynäs socknar
södra Dalarna.

**Jönköpings Läns
Hemslöjdförening**

Utställning
och försäljning
av Möbler, Vävnader,
Byggedräkter
m. m.

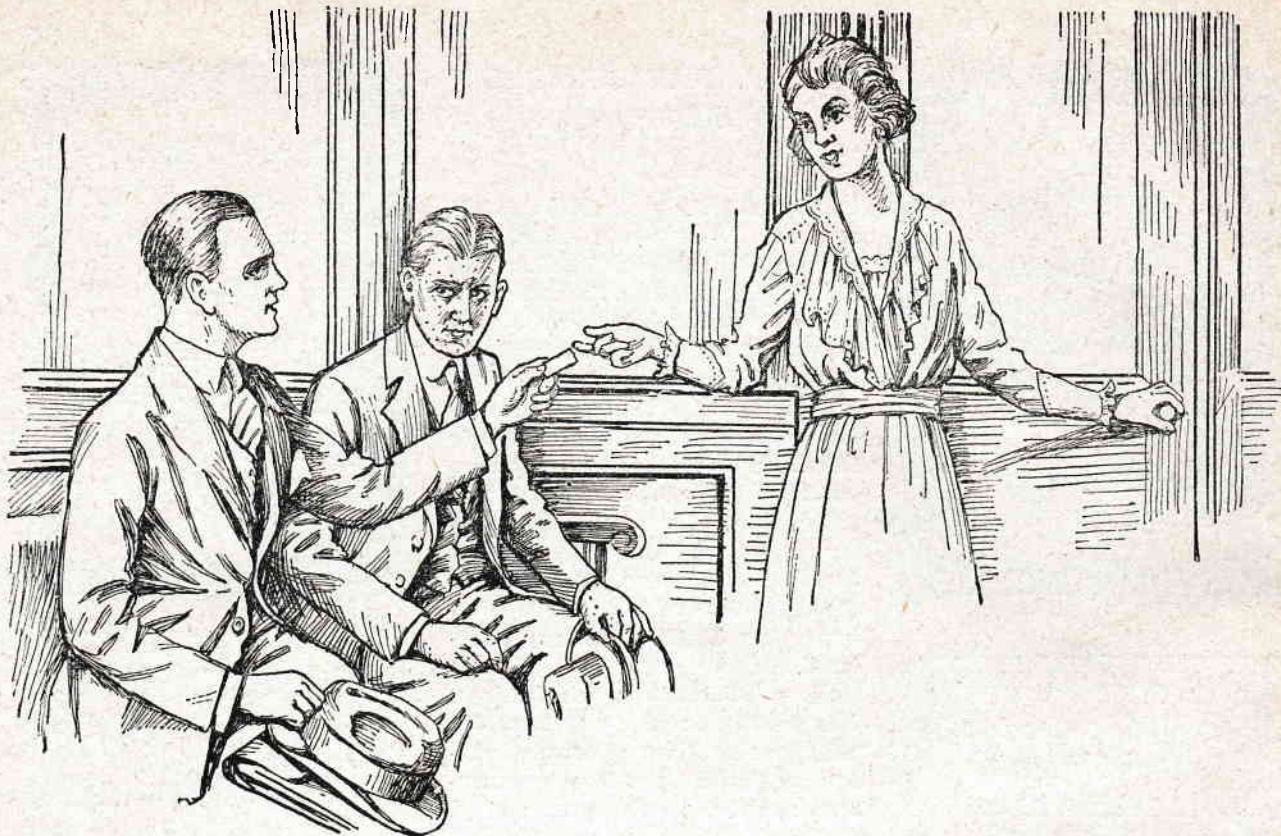
Östra Storgatan 11
Tel. 974 Jönköping Tel. 974

Scandinavisk
Konstslöjd-Försäljning
Drottninggatan 77, Stockholm
Tel. 30245 Norr 745

Grundad 1896

Nationaldräkter
Hemslöjdsvävnader
Söndarbete
Träarbete

Målade, snidade, och trävita.

”Han gör ett gott intryck.....”

tänker den unga damen. Därför får den unge mannen företräde framför sin granne, vars yttre vanprydes av dålig hy.

Det personliga intrycket spelar en stor roll i det dagliga livet, i affärer, vid knytande av bekantskaper, vid strävandet att vinna en god anställning. En frisk hy med dess prägel av hälsa och kraft har lika stor betydelse när det gäller en man som för damerna. *Alla* vinna på att äga en sund hud och en oklanderlig hy.

Det yppersta medlet att vinna och bibehålla en frisk hy är att taga Elfströms SVAVEL-TJÄRTVÅL N:o 1 till sin daglige morgonkamrat. Den *renar nämligen porerna* fullständigt från damm och smuts samt underlättar därigenom hudens ostörda verksamhet. Finnar, pormaskar etc. tager den bort på ett enkelt och naturligt sätt därigenom att den underlättar porernas uppgift att bortföra avsöndringarna från kärl och vävnader. I dess lödder ingå bl. a. tjära och svavel — tvenne sedan urminnes tider välkända hälsobringande hudmedel — och därigenom tillför den huden just de ämnen, vilka oskadliggöra allt, som kan genom retning vålla sjuklighet av olika slag i huden.

Rena porer —
hudens hälsa.

Man må icke förbise att Elfströms SVAVEL-TJÄRTVÅL N:o 1 har inga nackdelar gemensamma med de gamla, svarta och obehagliga tjærtvålarna. Den är framställd enligt en *speciell tillverkningsmetod* och därigenom en produkt, som erbjuder *lika stort behag i användningen* som vilken annan toalett-tvål som helst.

Säljes överallt à 1 kr.

ELFSTRÖMS TEKNISKA FABRIK,
GEFLE